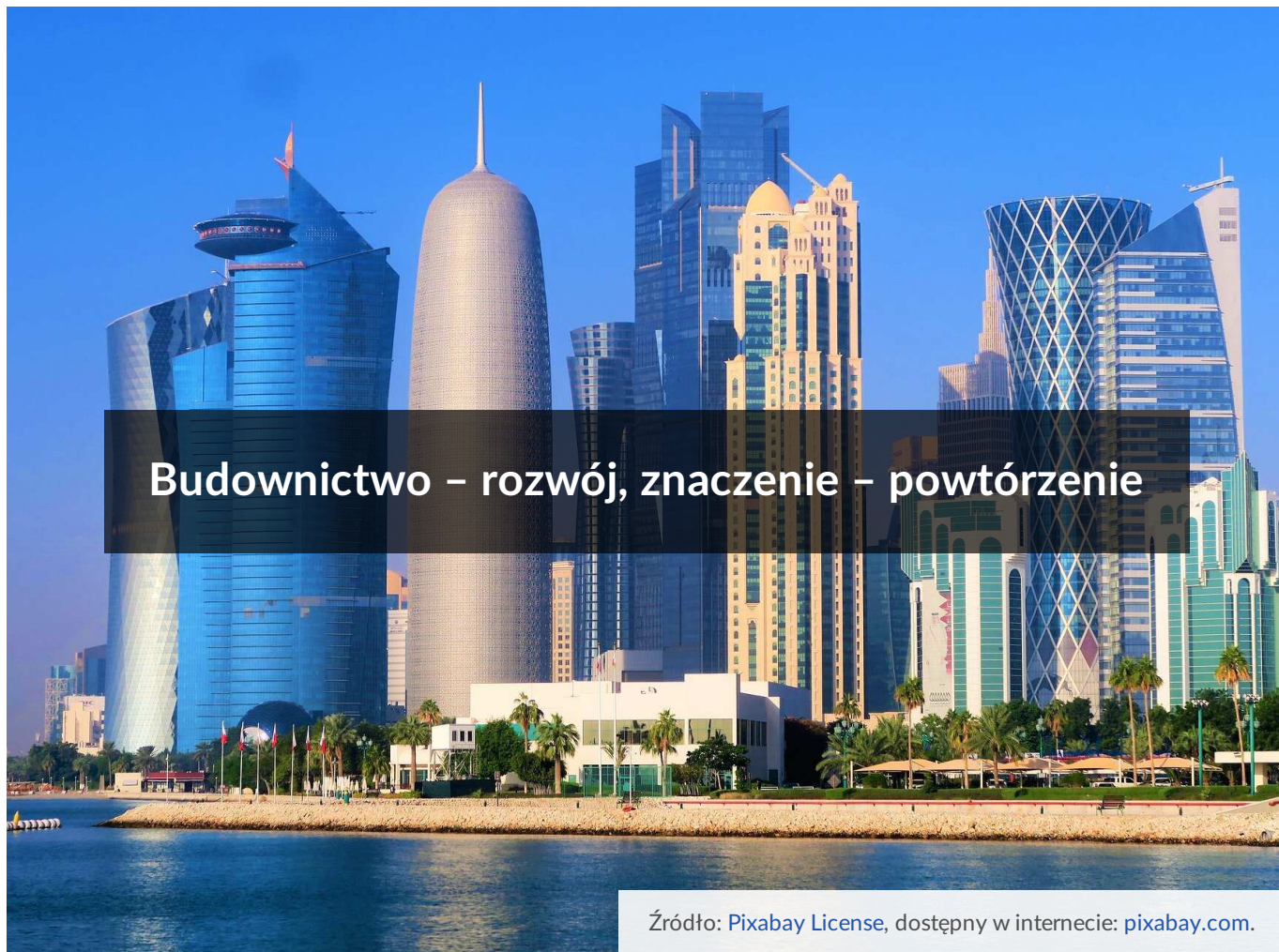

Budownictwo – rozwój, znaczenie – powtórzenie

- Wprowadzenie
- Przeczytaj
- Grafika interaktywna
- Sprawdź się
- Dla nauczyciela

Budownictwo – rozwój, znaczenie – powtórzenie

Źródło: Pixabay License, dostępny w internecie: pixabay.com.

Budownictwo jest obok rolnictwa najstarszym rodzajem gospodarczej działalności człowieka. Dzięki niemu powstają budynki, drogi, linie kolejowe i energetyczne, lotniska, mosty, kanały, baseny portowe czy falochrony. Branża budownictwa wpływa także w znaczący sposób na rozwój całej gospodarki poprzez sieć powiązań z innymi jej działami. Zapoznaj się z materiałem powtórzeniowym, aby przypomnieć sobie czynniki rozwoju budownictwa i określić rolę budownictwa w gospodarce.

Twoje cele

- Zidentyfikujesz czynniki rozwoju budownictwa.
- Ocenisz znaczenie budownictwa w gospodarce.
- Określisz uwarunkowania rozwoju budownictwa.
- Scharakteryzujesz rozwój budownictwa w Polsce w czasie ostatnich kilkunastu lat.

Przeczytaj

Budownictwo jest dziedziną gospodarki należąca do drugiego, przemysłowego sektora. Głównym jego zadaniem jest wznoszenie nowych obiektów budowlanych oraz przebudowa, odbudowa, modernizacja i konserwacja obiektów już istniejących. Ze względu na umiejscowienie tych obiektów wyróżnia się:

- budownictwo lądowe – budynki, drogi, linie kolejowe, linie energetyczne, maszty antenowe, lotniska, mosty, tunele i in.,
- budownictwo wodne – jazy, ujęcia wody, śluzy, kanały, sztuczne zbiorniki, baseny portowe, falochrony i in.

Biorąc pod uwagę przeznaczenie budowli, dzieli się je na ogólne, w tym budownictwo mieszkaniowe i użyteczności publicznej, przemysłowe, komunikacyjne, sanitarne, energetyczne, wiejskie, sakralne, obronne i in.

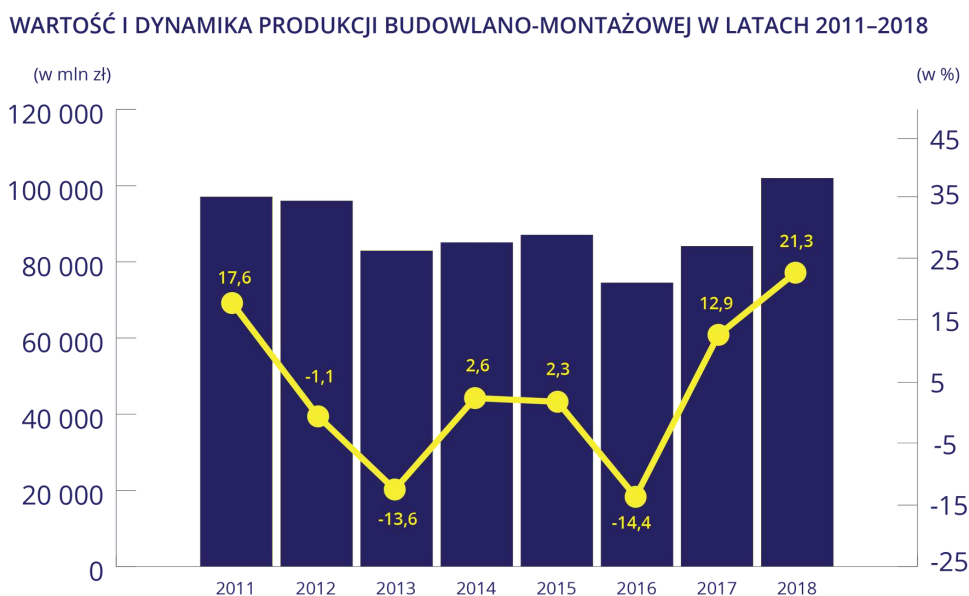
Rozwój budownictwa zależy od różnych czynników przyrodniczych, społecznych i gospodarczych. Do najważniejszych należą:

- poziom i dynamika rozwoju gospodarczego, która wpływa na wielkość popytu na usługi budowlane,
- prawne uwarunkowania działalności budowlanej oraz polityka państwa w zakresie budownictwa,
- kondycja finansowa firm budowlanych zależna m.in. od dostępności środków finansowych, w tym pozyskiwanych poprzez system kredytów bankowych, a także od subwencji państwowych, napływu kapitału zagranicznego oraz środków pomocowych z Unii Europejskiej,
- programy aktywizacji budownictwa mieszkaniowego, np. specjalne programy budowy mieszkań komunalnych, ulgi podatkowe dla osób młodych,
- dostępność terenów budowlanych, zwłaszcza w dużych aglomeracjach i na ich obrzeżach, ograniczana m.in. przez brak miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego określających przeznaczenie gruntów do zabudowy; deficyt terenów budowlanych wywołuje zwykle znaczący wzrost ich cen, co przekłada się na coraz wyższe koszty realizacji obiektów,
- możliwości zatrudnienia wykwalifikowanych (czasem także niewykwalifikowanych) pracowników w przedsiębiorstwach wykonawczych,
- koszty zatrudnienia pracowników,
- dostępność materiałów budowlanych – materiały ścienne, cement, stal, wełna mineralna, stolarka okienna i drzwiowa,
- ceny mieszkań i gruntów,

- stopa bezrobocia i poziom płac zwiększający popyt na budownictwo mieszkaniowe oraz usługi budowlane, np. remonty domów,
- czynniki demograficzne, m.in. wiek, poziom dzietności, mobilność pracowników itp.,
- uwarunkowania przyrodnicze, które mogą zarówno stymulować, jak i hamować rozwój tej gałęzi gospodarki; wpływ na rozwój budownictwa ma zwłaszcza ukształtowanie terenu (spadki, deniwelacje), stabilność gruntu, obecność wód powierzchniowych, temperatura powietrza, usłonecznienie i in.,
- atrakcyjność danego regionu jako miejsca zamieszkania, prowadzenia inwestycji czy rozwoju turystyki.

Znaczenie budownictwa

Budownictwo ma istotny wpływ na rozwój gospodarki, a następstwem dobrej sytuacji na rynku budowlanym jest z reguły zwiększona produkcja w innych gałęziach przemysłu. W Polsce sektor budowlany rozrasta się w tempie zbliżonym do innych części gospodarki. Jego udział w tworzeniu PKB stanowi obecnie 7,6% (2018) i jest większy niż średnia światowa wynosząca 6,1% (2018). Sprzyja temu realizacja wielkich projektów i inwestycji infrastrukturalnych finansowanych np. z unijnego Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko oraz rozwój budownictwa mieszkaniowego. W innych państwach europejskich udział budownictwa w tworzeniu PKB jest zróżnicowany i waha się od 2,5% w Grecji do 10,3% w Albanii.

Wartość i dynamika produkcji budowlano-montażowej w latach 2011–2018

Źródło: Englishsquare.pl sp. z o.o., licencja: CC BY 3.0.

Z rozwojem budownictwa związany jest rozwój wielu gałęzi przemysłu, np. cementowego, metalurgicznego, maszynowego, meblarskiego, chemicznego czy włókienniczego.

Dostarczają one materiałów budowlanych, stali zbrojeniowej, maszyn budowlanych, mebli, przedmiotów wystroju wnętrz, asfaltu i wielu innych produktów. Załamanie w branży budowlanej nieuchronnie pociąga więc za sobą kryzys w innych gałęziach przemysłu.

W Polsce największy udział w produkcji budowlanej (około 41%) miał w 2018 roku dział budownictwa związany z budową obiektów inżynierii lądowej i wodnej – autostrad, dróg, ulic, mostów, wiaduktów, estakad, lotnisk oraz sieci wodno-kanalizacyjnych, obiektów przemysłowych, linii elektroenergetycznych, obiektów sportowych i wielu innych. Niewiele mniejszym wskaźnikiem (około 31%) charakteryzowało się budownictwo kubaturowe obejmujące m.in. budowę kompletnych budynków mieszkalnych i biurowych, handlowych oraz budynków użyteczności publicznej.

Budownictwo przyczynia się także do kształtowania rynku pracy. W Polsce zatrudnienie w sektorze budowlanym znajduje ponad 1 mln osób, to 6,1% (2018) ogółu zatrudnionych we wszystkich sektorach gospodarki. Podlega ono jednak znaczącym zmianom ze względu na duże rozdrobnienie firm budowlanych podatnych na zmiany koniunkturalne w gospodarce.

Słownik

budownictwo

sekcja gospodarki obejmująca roboty ogólnobudowlane i specjalistyczne w zakresie budownictwa i prac inżynierii lądowej i wodnej, które polegają na budowie (tzn. wznoszeniu obiektu budowlanego w określonym miejscu), odbudowie, rozbudowie i nadbudowie obiektu budowlanego oraz obejmują prace polegające na przebudowie, remoncie, rozbiórce lub montażu obiektu budowlanego, włączając montaż budowli z elementów prefabrykowanych oraz konstrukcji o charakterze stałym lub tymczasowym

Źródło: biznes.gov.pl

Polska Klasyfikacja Działalności

w skrócie PKD – umownie przyjęty, hierarchicznie usystematyzowany podział zbioru rodzajów działalności społeczno-gospodarczej, jakie realizują jednostki (podmioty gospodarcze)

Źródło: stat.gov.pl

Grafika interaktywna

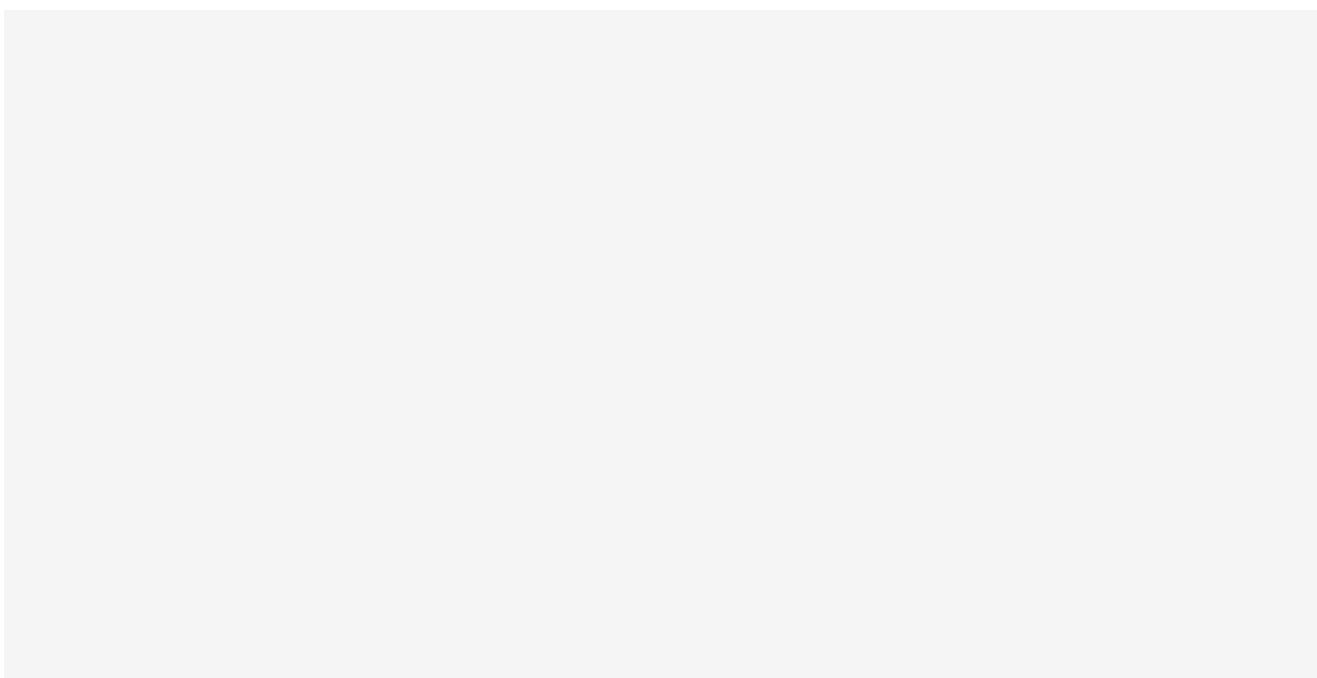

Polecenie 1

Na podstawie zamieszczonych w grafice wykresów określ prawidłowości przestrzennej i czasowej zmienności produkcji budowlano-montażowej przedsiębiorstw budowlanych w Polsce.

Polecenie 2

Scharakteryzuj znaczenie budownictwa w gospodarce Polski. Wykorzystaj dane z roczników statystycznych dotyczące produkcji w innych gałęziach przemysłu powiązanych z budownictwem.

Kliknij, aby uruchomić w trybie pełnoekranowym.

Sprawdź się

Pokaż ćwiczenia:

Ćwiczenie 1

Zaznacz czynnik rozwoju budownictwa.

- nasłonecznienie
- dostępność surowców mineralnych
- dostępność wykwalifikowanych pracowników
- dostępność wody

Ćwiczenie 2

Oceń, czy poniższe stwierdzenia są prawdziwe czy fałszywe.

Stwierdzenie	Prawda	Fałsz
W ostatnich 5 latach wartość produkcji budowlano-montażowej przedsiębiorstw budowlanych w Polsce systematycznie malała.	☐	☐
Budownictwo stanowi ważny rynek pracy, zatrudniając około 16% pracujących we wszystkich sektorach gospodarki.	☐	☐
Rozwój budownictwa wpływa bezpośrednio na wzrost produkcji przemysłowej, m.in. w przemyśle metalurgicznym, meblarskim, cementowym.	☐	☐
Produkcja budowlano-montażowa przedsiębiorstw budowlanych w Polsce jest mniejsza niż średnia światowa.	☐	☐
Udział budownictwa w tworzeniu PKB w Polsce wynosi około	☐	☐

7% i nie wykazuje
znaczących zmian
w ostatnich 20 latach.

Ćwiczenie 3

Przeanalizuj podane cechy środowiska i dopasuj je do odpowiednich uwarunkowań do zabudowy.

dobre przewietrzanie, wody podziemne na większej głębokości niż 2 m pod poziomem terenu, piaski i żwiry, teren płaski lub falisty, stoki strome, utrudnione przewietrzanie, grunty organiczne, łąki

Korzystne	
Niekorzystne	

Uzupełnij tekst. Skorzystaj z podanego poniżej zestawu terminów.

narodowej, brutto, elektrycznych, Działalności, inżynieryjne, popyt, lądowej, odrębnością, wykwalifikowanych, hipotecznych, koszty, unijnych, zewnętrzne, ogólnego, finansowania, budowlana, 7%, mieszkalny, przyrodniczego, wewnętrznych, inwestycyjnego, inwestycyjnym, budynki, komunikacyjnej, konkurencyjne, popyt

Budownictwo jest ważnym działem gospodarki ..... W Polskiej Klasyfikacji ....., wzorowanej na standardach europejskich, poziom inwestycji budowlanych stanowi około ..... produktu krajowego ..... Zgodnie z polską klasyfikacją obiekty budowlane podzielone zostały na ..... oraz obiekty inżynierii ..... i wodnej. Kolejnym kryterium klasyfikacji jest w przypadku budynków ich charakter: ..... lub niemieszkalny. Pod pojęciem budownictwa ..... kryją się zaś wszelkie prace ..... zmierzające do poprawy infrastruktury ..... oraz rozwoju sieci wodnych, ... i gazowych. Ze względu na swą specyfikę działalność ..... charakteryzuje się ..... na tle pozostałych dziedzin gospodarki, wykazując jednak właściwe dla niej wahania. Znaczenie sektora budowlanego zależy jednak nie tylko od fazy cyklu, w jakiej w danej chwili znajduje się gospodarka, ale także od wpływu czynników ....., wynikających ze złożoności obiektu budowlanego oraz długiego cyklu ..... Rosnący ..... na usługi budowlane, wywołany większą dostępnością kredytów ..... oraz napływającymi do Polski środkami z ..... funduszy strukturalnych, zainicjował wiele nowych przedsięwzięć o charakterze ..... Na działalność gospodarczą w sektorze budowlanym mają też wpływ czynniki ..... Należą do nich m.in.:

- uwarunkowania środowiska .....,
- dostęp do ..... pracowników,
- ..... zatrudnienia,
- dostęp do materiałów i sprzętu,
- otoczenie .....,
- ..... na roboty budowlane,
- źródła i koszty ..... działalności gospodarczej.

Na podstawie: J. Walczyk, *Rozwój sektora budowlanego w Polsce na tle wybranych krajów Unii Europejskiej*, „Zeszyty Naukowe Uniwersytetu Ekonomicznego w Krakowie” 2008, nr 792, s. 19–33.

Ćwiczenie 5

Ustawa z dnia 7 lipca 1994 r. Prawo budowlane normuje sprawy budowy:

- wszystkich obiektów budowlanych.
- tylko obiektów realizowanych ze środków publicznych.
- tylko obiektów realizowanych ze środków prywatnych.
- tylko budynków trwale związanych z gruntem.

Ćwiczenie 6

Ćwiczenie 7

Wymień 5 proekologicznych działań możliwych do zastosowania w nowoczesnych technologiach budowlanych.

Ćwiczenie 8

Skorzystaj z dostępnych źródeł informacji i określ wpływ pandemii COVID-19 na rozwój budownictwa w Polsce. Oceń zmiany w budownictwie w stosunku do innych działów gospodarki.

Dla nauczyciela

SCENARIUSZ LEKCJI

Imię i nazwisko autorki: Anna Ruszczyk

Przedmiot: geografia

Temat zajęć: Budownictwo – rozwój, znaczenie – powtórzenie

Grupa docelowa: III etap edukacyjny, liceum/technikum, zakres rozszerzony, klasa II

Podstawa programowa

XI. Przemiany sektora przemysłowego i budownictwa: czynniki lokalizacji przemysłu tradycyjnego i zaawansowanych technologii, obszary koncentracji przemysłu, rozwój i rola budownictwa w gospodarce.

Uczeń:

4) przedstawia czynniki rozwoju budownictwa oraz jego rolę w gospodarce na przykładzie wybranych państw świata i Polski.

Kształowane kompetencje kluczowe:

- kompetencje w zakresie rozumienia i tworzenia informacji,
- kompetencje matematyczne oraz kompetencje w zakresie nauk przyrodniczych, technologii i inżynierii,
- kompetencje cyfrowe,
- kompetencje osobiste, społeczne i w zakresie umiejętności uczenia się.

Cele operacyjne

Uczeń:

- identyfikuje czynniki rozwoju budownictwa,
- ocenia znaczenie budownictwa w gospodarce,
- określa uwarunkowania rozwoju budownictwa,
- charakteryzuje rozwój budownictwa w Polsce w czasie ostatnich kilkunastu lat.

Strategie nauczania: konstruktywizm, konektywizm

Metody nauczania: pogadanka, dyskusja, metody operatywne (analiza tekstu e-materiału, wykresów, danych statystycznych), mapa myśli

Formy zajęć: praca indywidualna, praca w grupach, praca całego zespołu klasowego

Środki dydaktyczne: tablica interaktywna/monitor dotykowy/tablety, e-materiał, arkusze papieru, pisaki

Materiały pomocnicze

Jungiewicz S., *Branża o budownictwie w Polsce 2021*, 23.11.2020, BuilderPolska.pl (dostęp 21.04.2021).

MuratorPlus.pl, *Budownictwo. Jak będzie rozwijało się budownictwo w Polsce? Raport*, 1.08.2019, MuratorPlus.pl (dostęp 21.04.2021).

Walczyk J., *Rozwój sektora budowlanego w Polsce na tle wybranych krajów Unii Europejskiej*, „Zeszyty Naukowe Uniwersytetu Ekonomicznego w Krakowie” 2008, nr 792, s. 19–33.

PRZEBIEG LEKCJI

Faza wprowadzająca

- Pogadanka: czym jest budownictwo? w jaki sposób wpływa na rozwój przemysłu, rolnictwa, usług?
- Wstępna ocena znaczenia budownictwa.
- Nauczyciel podaje temat i cele lekcji.

Faza realizacyjna

- Podział budownictwa na lądowe i wodne – uczniowie podają przykłady obiektów.
- Korzystając z tekstu e-materiału, na forum klasy uczniowie omawiają czynniki wpływające na rozwój budownictwa.
- Uczniowie, analizując wykresy i dane statystyczne zawarte w tekście e-materiału, charakteryzują rozwój budownictwa w Polsce w czasie ostatnich lat, określają tendencje rozwoju budownictwa w Polsce.
- Nauczyciel dzieli uczniów na grupy. Ich zadaniem jest analiza wykresów i danych statystycznych zawartych w grafice interaktywnej. Uczniowie w grupach wykonują polecenia zawarte w tej części e-materiału. Odpowiedzi przygotowują w formie mapy myśli – przedstawiają na niej prawidłowości przestrzennej i czasowej zmienności produkcji budowlano-montażowej przedsiębiorstw budowlanych w Polsce oraz znaczenie budownictwa w gospodarce (w tym: w gospodarce Polski).
- Po zakończeniu pracy następuje prezentacja map myśli.
- Po wszystkich prezentacjach dyskusja na forum klasy na temat rozwoju i znaczenia budownictwa w gospodarce; czy wstępna ocena budownictwa była właściwa, czy jednak rola tego działu gospodarki jest inna, np. o wiele większa? (nawiązanie do fazy wprowadzającej lekcji).

Faza podsumowująca

- Nauczyciel wprowadza do fazy ćwiczeń na podstawie poznanego materiału – uczniowie indywidualnie wykonują wskazane ćwiczenia z e-materiału; nauczyciel czuwa nad pracą uczniów.
- Nauczyciel podsumowuje etapy lekcji, zestawiając je z założonymi celami.
- Nauczyciel ocenia pracę uczniów podczas zajęć, biorąc pod uwagę ich zaangażowanie i możliwości.
- Uczniowie dzielą się swoimi doświadczeniami – co było łatwe, trudne, ciekawe, jakie są możliwości zastosowania zdobytej wiedzy.

Praca domowa

- Czy budownictwo może być proekologiczne? Podaj kilka przykładów potwierdzających Twoją odpowiedź na przedstawione pytanie (praca pisemna).

Wskazówki metodyczne opisujące różne zastosowania danego multimedium

Grafikę interaktywną można wykorzystać podczas lekcji z zakresu podstawowego dotyczących rozwoju wybranych działów przemysłu (XI. 1). Grafika interaktywna może znaleźć zastosowanie w trakcie lekcji poświęconej przyczynom przemian w przemyśle Polski po 1989 r. (zakres podstawowy: XV. 10).